

**AHOLIDA KAMQONLIK UCHRASH CHASTOTASI VA UNING
SOG‘LIQ KO‘RSATKICHLARIGA TA’SIRINI STATISTIK
O‘RGANISH**

Kanalova Muhlisa Qodirjon qizi

FJSTI Sog‘liqni saqlashni boshqarish va jamoat sog‘lig‘ini saqlash

1-kurs magistranti

Asqarova Nigora Akbarovna

FJSTI Preventiv tibbiyot asoslari, jamoat salomatligi,

jismoniy tarbiya va sport kafedrasi, fan nomzodi

KIRISH

Kamqonlik (anemiya) bugungi kunda dunyo miqyosida keng tarqalgan ijtimoiy-tibbiy muammo bo‘lib, ayniqsa bolalar, reproduktiv yoshdagi ayollar va keksa yoshdagi aholi orasida ko‘p uchraydi. Kamqonlik organizm to‘qimalarining kislorod bilan ta‘minlanishining pasayishiga olib kelib, mehnat qobiliyatining susayishi, immun tizimning zaiflashuvi hamda surunkali kasalliklar kechishining og‘irlashishiga sabab bo‘ladi. Shu bois kamqonlikning aholi orasida uchrash chastotasini va uning sog‘liq ko‘rsatkichlariga ta‘sirini statistik jihatdan tahlil qilish muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

TADQIQOT MAQSADI

Aholi orasida kamqonlikning uchrash chastotasini aniqlash hamda uning asosiy sog‘liq ko‘rsatkichlariga ta‘sirini statistik usullar yordamida baholash.

MATERIAL VA USULLAR

Tadqiqot davomida tibbiy muassasalarning statistik hisobotlari, ambulator va statsionar bemorlarning laborator ko'rsatkichlari tahlil qilindi. Kamqonlik darajasi gemoglobin miqdoriga asoslangan holda baholandi. Olingan ma'lumotlar statistik qayta ishlash usullari yordamida tahlil qilinib, foiz ko'rsatkichlari va taqqoslama tahlillar amalga oshirildi.

NATIJALAR

Statistik tahlil natijalariga ko'ra, kamqonlik aholi orasida sezilarli darajada uchrashi aniqlandi. Ayniqsa ayollar va bolalar guruhida kamqonlik holatlari yuqori ko'rsatkichlarni tashkil etdi. Kamqonligi aniqlangan shaxslarda umumiy holsizlik, tez charchash, yurak-qon tomir tizimi ko'rsatkichlarining o'zgarishi hamda infeksiyon kasalliklarga moyillikning oshishi qayd etildi. O'tkazilgan statistik tahlillar kamqonlik bilan sog'liq ko'rsatkichlari o'rtasida bevosita bog'liqlik mavjudligini ko'rsatdi.

ASOSIY QISM

Kamqonlik aholi salomatligiga bevosita va bilvosita ta'sir ko'rsatadigan muhim tibbiy-ijtimoiy muammo hisoblanadi. Statistik ma'lumotlarga ko'ra, kamqonlikning eng ko'p uchraydigan turi temir tanqisligi anemiyasi bo'lib, u umumiy kamqonlik holatlarining asosiy qismini tashkil etadi. Aholi o'rtasida kamqonlikning uchrash chastotasi ijtimoiy-iqtisodiy sharoitlar, ovqatlanish xususiyatlari, ekologik omillar hamda surunkali kasalliklarning mavjudligi bilan chambarchas bog'liq.

Statistik tahlillar natijalari shuni ko'rsatadiki, kamqonlik ayollar va bolalar orasida yuqori ko'rsatkichlarga ega. Reproduktiv yoshdagi ayollarda kamqonlikning keng tarqalishiga fiziologik qon yo'qotishlar, homiladorlik va laktatsiya davridagi temirga bo'lgan ehtiyojning oshishi sabab bo'ladi.

Bolalarda esa tez o'sish jarayoni, noto'g'ri ovqatlanish va infeksiyon kasalliklar kamqonlik rivojlanishining asosiy omillari sifatida qayd etiladi. Ushbu guruhlarda o'tkazilgan statistik kuzatuvlar kamqonlik darajasi bilan umumiy sog'liq holati o'rtasida sezilarli bog'liqlik mavjudligini tasdiqlaydi.

Kamqonlikning sog'liq ko'rsatkichlariga ta'siri statistik jihatdan baholanganda, gemoglobin miqdorining pasayishi bilan funksional buzilishlar chastotasining ortishi aniqlanadi. Jumladan, kamqonligi mavjud shaxslarda jismoniy faollikning pasayishi, tez charchash, bosh aylanishi va mehnat qobiliyatining kamayishi ko'rsatkichlari yuqori bo'ladi. Yurak-qon tomir tizimi ko'rsatkichlari tahlili kamqonlik sharoitida yurak urish tezligining ortishi va arterial bosimning beqarorlashishini ko'rsatadi.

Shuningdek, statistik ma'lumotlar kamqonlik va immun tizim faoliyati o'rtasida ham muhim bog'liqlik mavjudligini ko'rsatadi. Kamqonligi bo'lgan shaxslarda o'tkir respirator va boshqa infeksiyon kasalliklar bilan kasallanish chastotasi yuqori bo'lib, bu holat organizmning himoya mexanizmlarining susayishi bilan izohlanadi. Surunkali kasalliklarga ega bemorlarda kamqonlik mavjudligi kasallik kechishining og'irlashishi va davolash samaradorligining pasayishiga olib keladi. O'tkazilgan statistik tahlillar natijalari kamqonlikning nafaqat alohida klinik muammo, balki aholi salomatligi ko'rsatkichlariga salbiy ta'sir etuvchi omil ekanligini tasdiqlaydi. Shu bois kamqonlikning tarqalishini statistik jihatdan doimiy monitoring qilish, xavf guruhlarini aniqlash va profilaktik choralarni rejalashtirish sog'liqni saqlash tizimi uchun dolzarb vazifa hisoblanadi.

XULOSA

O'tkazilgan statistik tadqiqotlar kamqonlik aholi salomatligiga salbiy ta'sir ko'rsatishini tasdiqladi. Kamqonlikning erta aniqlanishi, profilaktik chora-tadbirlarni kuchaytirish va aholining tibbiy savodxonligini oshirish

ushbu muammoning oldini olishda muhim ahamiyat kasb etadi. Olingan natijalar sog‘liqni saqlash tizimida kamqonlikka qarshi kompleks dasturlarni takomillashtirish zarurligini ko‘rsatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Babadjanova Sh.A., Kurbonova Z.Ch. Oziqlanish va anemiya: klinik va statistika tahlili. – Toshkent: Abu Ali ibn Sino nashriyoti, 2020. – 224 bet.
2. Xolboyeva D.U., Egamberganova Z.A. Kamqonlik va aholining salomatligi: statistik yondashuv. – Toshkent: Toshkent tibbiyot akademiyasi nashriyoti, 2019. – 198 bet.
3. Fazilova S.S., Qoziboyeva S.T. Anemiya turlari va profilaktik choralar. – Toshkent: Fan va texnologiya nashriyoti, 2021. – 210 bet.
4. Aminov I. B. ZAMONAVIY MASOFAVIY TA’LIM SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING ASOSIY OMILLARI VA TALABLARI //INTERNATIONAL CONFERENCE ON LEARNING AND TEACHING. – 2022. – T. 1. – №. 1.

Foydalanilgan internet saytlari

1. <https://library.ziyonet.uz/book/142161>
2. www.fjsti.uz
3. <https://tktishf.edu.uz/>
4. <https://dist.edu.uz>